

Nieuwsbrief Kerkuilenwerkgroep Veluwe

Jaargang 14, 2010-02

Broedseizoen 2009

Het totaal aantal gemelde broedgevallen is nu 111. Ten opzichte van 2008 is dat een teruggang van - 37 %, ongeveer gelijk aan de landelijke achteruitgang. In deze eeuw betekent dat een daljaar. Een topjaar was 2007 met 255, in 2000 kwamen we voor het eerst op 100 broedgevallen. Dat was ons streven in de vorige eeuw. Het komt ook mooi uit want precies op de helft van het bestaan is de index 100. In 1981 was het laagste getal 21, het hoogste was in 2007 met 255 broedgevallen. Zoals iedereen zo langzamerhand wel zal weten kun je met getallen van alles uithalen. Bovendien zijn er plaatselijk soms heel grote verschillen, landelijk, maar ook op de Veluwe. Ik heb dat voor de Veluwe per gemeente bekeken. Opvallend is de daling van -95 % in de gemeente Apeldoorn (Oost Veluwe). Ook de gemeente Ermelo (Midden Veluwe) is weer terug bij af met een daling van 80 %. Echter zien we een stijging op de Noordoost Veluwe; Epe + 20%, Heerde + 70 % en Oldebroek + 100 %. Grote verschillen per deelgebied dus. Er waren geen 2^e broedsels. 1 nestkast waar wel regelmatig in gebroed wordt kon niet gecontroleerd worden. Er vlogen 296 jongen uit (gem. 2.7). 18 jongen gingen dood in het nest en er werden 376 eieren gemeld. 96 jonge kerkuilen werden geringd. 92% van de broedsels vonden plaats in een nestkast. Andere broedende vogels waren kauw (2), holenduif(11) en torenvalk(2).

Broedseizoen 2010 verwachting

De lange winter, die nog steeds voortduurt, heeft voor zover we kunnen nagaan geen enkel negatief resultaat gehad op de kerkuilenpopulatie op de Veluwe. Een schraal of juist nat en koud voorjaar kan soms wat slachtoffers opleveren. Maar als we gewoon domweg naar de cijfers kijken dan gokken we op een topjaar; aan de muizen zal het niet liggen.

Terugmelding geringde kerkuilen nader onderzoek

© 14 mei 2007 door Kees Terpstra te Tongeren. † gevonden te Wissel door Harry van Diepen bij een vogelvoerplek op ca. 100 m1 afstand van een bekende broedplaats. Aan de hand van gewicht 300 gram en vleugeltekening (naar De Jong) heb ik er een vrouw van gemaakt. Dit is het 1e sneeuwslachtoffer. Afstand 3 km. Verstreken tijd 959 dagen.

Vervolg: Johan de Jong heeft het kadaver onderzocht. Hij trof een groene laag aan op het maagslijmvlies. Hij weet niet wat de oorzaak daarvan is, maar sluit niet uit dat de voedselopname daardoor niet meer mogelijk was. Vervolgens heb ik de vraag voorgelegd aan Peter Beersma: Hallo Harry, ik lees; maag leeg, met groene laag aan de binnenkant. Dit is waarschijnlijk rood bloederig slijm geweest dat in enkele

dagen of een week naar groen verkleurd is. Vaker zie ik magere bleke kerkuilen met lege magen die van binnen wijnrood zijn. 1x zat dit vol met oöcysten (microscopisch kleine ronde "eitjes" van een protozo) die als gewone parasiet meelift en alleen in uitzonderlijke situaties b.v. overbevolking van kuikens in opfokhokken, ziekte kan veroorzaken. Dit dier was volwassen dus ik denk meer in de richting van **te snelle** verhongering. 300 gram is toch niet genoeg?? Nu komt het: als een uil een **aantal** muizen met bloedverdunners binnen krijgt zal hij/zij bloedarmoede ontwikkelen en niet meer fit genoeg zijn om lang te jagen. Als hij niks vangt gaat de conditie te vlug achteruit, wordt nog slomer en jaagt helemaal niet meer. Dit zie je ook bij dode volière vogeltjes die ineens een paar dagen geen voedsel kregen (Vakantie hulp die de bak met lege doppen aanziet voor voer) - bloederige darmtractus. Dit soort sterfgevallen zouden eigenlijk op bloedverdunners onderzocht dienen te worden. Engeland heeft drie jaar lang alle dode uilen onderzocht én op anticoagulantia bekeken (lever + maaginhoud als die er is, invriezen - GD Deventer doet dit onderzoek - duur) 30% was licht positief en enkelen waren er direct aan overleden (hoge concentratie). Dit geeft inzicht hoe onze muizen/ratten korrels de predators van knaagdieren aantasten. Hiervoor zou een groot project opgezet moeten worden en dan alle ingevroren monsters **tegelijk** laten bekijken na handelen over de prijs. Dit is belangrijker dan alle dode buizerden bekijken. Groeten Peter.

Boerenzwaluw op het menu

20/2 In de benedenverdieping broedden 6 paren boerenzwaluwen, waarvan alle nesten tijdens de 2e broedsels zijn gepredeerd door de uil. Ringetjes heb ik teruggevonden in de kast.

Groeten, Bennie.

[Flora- en Fauna wet](#)

De gemeente Elburg verzoekt om nadere informatie t.b.v. uitbreidingsplan Elburg-Noord.

Gemeente Heerde geadviseerd i.v.m. compensatie plan De Kolk. Gemeente Ede compensatie Dondersteeg > 2 kerkuilenkasten en 2 steenuilenkasten. LOG Beemte-Vaassen advies. Dalfsen slopen en herbouw veeschuur, kort onderzoek

Waarnemingen dichtbij en veraf

16/2>Hallo Harry, Gisteravond zat er op een paaltje op zo'n 20 meter van onze veldschuur-met-kast een kerkuil. Wat een schitterend gezicht! We hopen dat na 3 jaar eindelijk een paartje onze kast geschikt vindt om in te gaan broeden.

Groeten, Hermien Bos, Elspeet

19/2>Hallo Harry, Onlangs hebben we 2 weken bij onze dochter op Aruba mogen verblijven. Ook in dit werelddeel trof ik uilen aan: de shoco, een bekende verschijning op Aruba. De shoco heeft veel weg van onze steenuil en schijnt een nest in de grond te hebben. Het dier staat ook afgebeeld op het briefje van 50 Arubaanse guldens (de Latijnse naam staat erbij, maar kan deze net niet lezen, 50+ he). Uilen zijn kennelijk van de hele wereld, Groet, André <> *Athene cunicularia arubensis - Arubaanse holenuil - Er schijnen maar 30 paar van te zijn. E shoco sabi = de wijsheid van de shoco. Ook mooi op een postzegel.*

Ontvangen en gelezen

12/2 > mail van Bert Hanekamp aan peter Beersma: Dag Peter, Vorig jaar heb je Harry van Diepen een berichtje gestuurd over dit onderwerp dat ook is opgenomen in de Nieuwsbrief Kerkuilenwerkgroep Veluwe. Je berichtte over gebruik van gif in je huis. Het verbaast me dat je als onderzoeker van doodsoorzaak bij uilen en als uilenbeschermer gebruik maakt van muizendodende gifstoffen. Je gebruikt dan wel Super Caid of Rattox maar toch.....?!

Waarom gebruik je geen ouderwetse muizenvalletjes of (Longworth)lifetraps of andere lifetraps? In het eerste geval heb je meteen uilenvoer en bij "leefvallen" heb je de keuze tussen loslaten elders of alsnog in de diepvries. Daarbij komt ook nog dat het muizenvalletje heel wat diervriendelijker is dan dood te gaan door verbloeding. Ik gebruik beide vangmethoden in kippenhok en opslagruimte voor appels en aardappels en dat bevalt me prima. Een aantrekkelijk aas voor muizen is pindakaas, ook voor spitsmuizen. Verspreidingsgegevens van kleine zoogdieren zijn meer dan welkom voor het project Zoogdieratlas. Vangst- en waarnemingsgegevens kunnen worden gemeld op zoogdier@zoogdiervereniging.nl Omdat muizen drager kunnen zijn van het Hantavirus en via urine ook mensen besmet kunnen raken is voorzichtigheid geboden bij het hanteren van muizen. Met vriendelijke groeten, Bert Hanekamp, Ermelo. Harry, in de mail die ik je vanavond stuurde heb ik vergeten het adres te noemen waar de Longworth traps te verkrijgen zijn. Dit is bij Peter en Marja Lina in Leiden; e-mail bioquip@zonnet.nl. Kun jij dit nog aan mijn bericht toevoegen? Gr. Bert. NB. Waarnemingen kun je melden op www.telmee.nl of www.waarneming.nl

Natuurbericht.nl 20/2

Bericht uitgegeven door de Zoogdierverseniging op zaterdag 20 februari 2010 De huisspitsmuis rukt de laatste jaren flink op. Nog nooit zijn zoveel exemplaren gevangen als in het afgelopen jaar. Maar mogelijk kan de huidige koude winter de opmars van deze soort remmen. Als gevolg van de koude en het bijbehorende voedselgebrek raken veel huisspitsmuizen in een dodelijke shocktoestand. De dichtheid van huisspitsmuizen zal dus dit jaar veel lager uitpakken dan in 2009. EBNL 18/2 Voorzichtig, er is weer eens een oehoe op de wieken gegaan in Groningen ....

In de provincie Groningen is een oehoe ontsnapt. op Valentijnsdag heeft Europese oehoe Pluim van attractiepark Wonderwereld Zoo in Ter Apel zijn vleugels gespreid. Dat maakte het attractiepark donderdag bekend.

Pluim nam de vleugels tijdens de wekelijkse vogelshow, waarbij bijzondere vogels van paal naar paal vliegen. Het dier is toen vermoedelijk ergens van geschrokken. De kans is klein dat hij zelf de weg terugvindt, dus wordt er met man en macht naar de oehoe gezocht. Omdat Pluim niet gewend is zelf zijn prooi te vangen en het bovendien winter is, zal het dier het niet lang uithouden in het wild.

'We fietsen elke dag rond om hem te zoeken, maar het probleem is dat hij een goede schutkleur heeft, dus als Pluim stilzit zie je hem niet', aldus de verzorgster. Inmiddels is het zoekgebied uitgebreid naar Duitsland. Het signalement van Pluim is onmiskenbaar: ruim een halve meter hoog, een spanwijdte van anderhalve meter en

knaloranje ogen. Wie het dier ziet, moet wel een beetje oppassen. Vooral zijn enorme klauwen vormen een risicofactor.

(Wonderwereld Zoo is een educatief attractiepark (schoolreisjes) en bovendien de uilensupermarkt voor uilen-exploitanten. Kijk eens op www.wonderwereld.nl en huiver)

Agenda

20 maart t/m 19 september 2010 Nachtbrakers alles over uilen.

www.natuurmuseumfryslan.nl